

ศึกษาสภาพการบริหารตนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 3 พระนครศรีอยุธยา*

A STUDY THE STATE OF SELF-ADMINISTRATION OF EDUCATIONAL INSTITUTION
ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA, OFFICE 3, PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA

^[1]ณฤดีณัฐธา รัตนกระจำจศิลป์ Naruedeenaatta Rattanakrajangsil,

^[2]พระมหาญาณวัฒน์ ฐิตวาทฒโน PhramahaYannawat Thitavaddhano,

^[3]พีรวัฒน์ ชัยสุข Peravat Chaisuk

^[1] ^[2] ^[3]มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author E-mail: saengduan.line@gmail.com

Article Received: January 10, 2021, Revised: January 14, 2021, Accepted: January 15, 2021

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารตนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พระนครศรีอยุธยา โดยมีระเบียบวิธีการวิจัย คือ การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้วยการเปิดตารางของ Krejcie และ Morgan จำนวน 306 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารตนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมและรายด้านมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน คือ การรักษาระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย การมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ การประหยัดและเก็บออม และการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา

คำสำคัญ: การบริหารตน, ผู้บริหารสถานศึกษา, โรงเรียนมัธยมศึกษา

ABSTRACT

The objective of this research article was to study the state of self-administration of educational institution administrators under the office of secondary educational service area, office 3, Phra Nakhon Si Ayutthaya. The research methodology was quantitative research. The sample group consisted of 306 teachers in secondary schools with the opening of the tables of Krejcie and Morgan. The research tool included questionnaires, and the data were analyzed by using percentage, mean and standard deviation. The results showed that the state of self-administration of educational institution administrators under the office of secondary educational service area, office 3, Phra Nakhon Si Ayutthaya in overall and each

*บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง รูปแบบการบริหารตนตามหลักฆราวาสธรรม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พระนครศรีอยุธยา

aspect was a high level in all 5 areas, namely maintaining discipline and respecting the law, loyalty to the nation, religion and monarch, self-reliance, diligence, responsible, saving and the observance of religious virtues.

Keywords: Self-Administration, School Administrators, Secondary Schools

บทนำ

การบริหารการศึกษา คือ การร่วมมือกันของกลุ่มบุคคลโดยมีวัตถุประสงค์ของการทำงานให้บรรลุเป้าหมายการทำงานของกลุ่มบุคคลต้องจัดตั้งเป็นองค์กรประเภทต่างๆ การบริหารเกิดจากการรวมกลุ่มของคนซึ่งมีมาเป็นเวลาช้านาน มนุษย์มีการเรียนรู้โดยธรรมชาติและถ่ายทอดจากคนรุ่นเก่าไปยังคนรุ่นใหม่ต่อเนื่องกันอย่างไม่เป็นทางการ เมื่อมนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นสังคมเป็นชุมชนที่ใหญ่ขึ้น การดำรงชีวิตสลับซับซ้อนมากขึ้น มนุษย์มีแนวคิดในการจัดตั้งสถานศึกษาขึ้น เพื่อให้เป็นแหล่งกลางในการให้การศึกษาจึงเกิดการบริหารการศึกษาขึ้น การให้การศึกษาแก่มนุษย์มีสถาบันที่วิวัฒนาการมาตามลำดับ คือ สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษาจัดการศึกษาโดยจัดตั้งสถานศึกษา เช่น โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย ออกแบบการให้การศึกษา โดยมีครูอาจารย์เป็นผู้ให้การศึกษา (นิพนธ์ กิณวงศ์, 2543) การจะกระทำได้อย่างนี้มีปัจจัยหลักที่สำคัญจะขาดเสียมิได้ คือ ผู้บริหาร ซึ่งนับว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กรชุมชนและสังคมนั้นๆ เนื่องจากเป็นผู้ที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายวางแผนการดำเนินงาน แนวการปฏิบัติ และเป็นตัวอย่างให้กับผู้อื่นที่อยู่ภายในองค์กร หากผู้บริหารเป็นผู้ที่มีจิตสำนึกในการวางนโยบายและยึดแนวทางในการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม อีกทั้งรู้จักการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและมีคุณธรรมยอมส่งผลมายังองค์กรและสังคมโดยส่วนร่วม (พระศรีศรัทธาญาณ (สมจินต์ สัมมาปัญญา/วันจันทร์), 2559)

ผู้บริหารสถานศึกษาภายใต้การเปลี่ยนแปลงในยุคของการบริหารจัดการศึกษาไทยปัจจุบัน กระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็วและมีความหลากหลายต่างส่งผลกระทบต่อการศึกษาซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนบริบทและโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาภายใต้สาระแห่งบทบัญญัติของกฎหมายการศึกษา เป็นการจัดโครงสร้างการบริหารการศึกษาโดยยึดหลักการมีเอกภาพในการปฏิบัติ เน้นระบบการกระจายอำนาจและการยึดหลักการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น จึงสมควรที่จะพัฒนาพฤติกรรมการบริหารให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการงบประมาณ งานบุคคล งานทั่วไปและงานอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติคือบังคับบัญชาบุคลากรในสถานศึกษา มีอำนาจหน้าที่บริหารกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับ นโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา วางแผนพัฒนาการศึกษา ประเมินและจัดทำรายงานเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษา และมีการพัฒนาต่างๆ (มานิต มานิตเจริญ, 2519) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการจัดการศึกษาได้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องรู้จักบูรณาการพุทธศาสตร์กับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อเป็นพลังอำนาจเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารสถานศึกษายุคใหม่จึงควรมีการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการบริหารตน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารตน ด้วยการมีกำลังปัญญา การทำงานด้วยสุจริตทางกาย วาจา และใจ อันจะทำให้การบริหารตนนั้นเป็นไปได้อย่างถูกต้อง (สมศักดิ์ บุญปู, 2557)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พระนครศรีอยุธยา ทั้ง 16 อำเภอ ได้แก่ พระนครศรีอยุธยา ท่าเรือ นครหลวง บางปะหัน ภาชี วังน้อย อุทัย มารราช บ้านแพรก บางไทร บางบาล บางปะอิน ผักไห่ ลาดบัวหลวง เสนา และบางซ้าย จากผลการวิจัย

พบว่า ปัญหาที่เกี่ยวกับผู้บริหาร เช่น ปัญหาการทำงานที่ไม่ต่อเนื่อง เพราะผู้บริหารย้ายบ่อย ปัญหาผู้ได้บังคับบัญชาไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ปัญหาผู้บริหารติดภารกิจข้างนอกไม่ค่อยอยู่โรงเรียน (ทิพย์มณฑล ปิสาเยโส, 2559) ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมด้านการครองตนที่ไม่ค่อยจะถูกต้องเท่าที่ควรตามหลักคุณธรรมและจริยธรรม โดยพบว่าส่วนหนึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของข้าราชการสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จากสภาพที่เป็นจริงดังกล่าวยังคงมีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนมากไม่น้อยที่ปฏิบัติงานหรือปฏิบัติตนตามคุณธรรมจริยธรรมขาดตกบกพร่อง ไม่เป็นไปตามความคาดหวังของสังคมชาวเมือง รับผิดชอบ มีการแสดงตนไม่เหมาะสมกับความเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างภายในสถานศึกษาและความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับสภาพแวดล้อมภายนอกขาดความเชื่อถือ รวมทั้งขาดการยอมรับทำให้การบริหารจัดการสถานศึกษาไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานและประสิทธิภาพประสิทธิผลของงานในองค์การซึ่งบางครั้งอาจขาดประสิทธิภาพ (พระครูสุนทรสุวรรณาการ (ประทีป สุขเมโธ), 2559)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องศึกษาสภาพการบริหารตนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พระนครศรีอยุธยา เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการบริหารตนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการบริหารตนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ประชากรในการวิจัย คือ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พระนครศรีอยุธยา จำนวน 1,473 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (นนทบุรี-พระนครศรีอยุธยา), 2562) และมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พระนครศรีอยุธยา จำนวน 306 คน ด้วยการเปิดตารางของ Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับสภาพการบริหารตนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พระนครศรีอยุธยา 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพเกี่ยวกับเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับศึกษาสภาพการบริหารตนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พระนครศรีอยุธยา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ

3. การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) นำเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบประเด็นคำถาม เนื้อหาสาระ ให้มีความครอบคลุมสอดคล้องกับกรอบแนวคิด 2) นำแบบสอบถามปลายเปิด เสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบเนื้อหาและสอดคล้องของข้อคำถามกับกรอบแนวคิด แล้ววิเคราะห์หาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.7-1.00 ถือได้ว่าแบบสอบถามได้รับการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญ 3) นำความคิดเห็น

ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่าง ทดสอบในการวิจัย 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา หรือวิธีของ Cronbach ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .890 จากนั้นทำการปรับปรุง แบบสอบถามให้สมบูรณ์ก่อนนำไปแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมเป็นขั้นตอน คือ หลังจากการตรวจสอบความสมบูรณ์ของ แบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว แล้วนำข้อมูลที่ได้มาเปลี่ยนแปลงเป็นรหัสตัวเลขบันทึกลงในโปรแกรมการวิจัย ทางสถิติ ดังนี้ 1) นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ โดยการตอบแบบสอบถามแล้วนำมา คัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form) 2) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ 3) การ วิเคราะห์ข้อมูล คือ ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ความถี่และค่าร้อยละ และข้อมูลความ คิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พระนครศรีอยุธยา ด้วยการวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีการ แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์โดยมีเกณฑ์ระดับการให้คะแนนของของบุญชม ศรีสะอาด (2558)

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพการบริหารตนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พระนครศรีอยุธยา ใช้สอบถามครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยแบบสอบถาม แบ่งเป็น 5 ด้าน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบ ตารางประกอบคำบรรยาย ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารตนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม

สภาพการบริหารตนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ	4.21	0.60	มาก	3
2. การประหยัดและเก็บออม	4.15	0.55	มาก	4
3. การรักษาระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย	4.32	0.39	มาก	1
4. การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา	4.11	0.42	มาก	5
5. การมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์	4.30	0.47	มาก	2
ภาพรวม	4.23	0.35	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารตนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นราย ด้าน พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ การบริหารตนด้วยการรักษาระเบียบวินัยและเคารพ กฎหมาย การบริหารตนด้วยการมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การบริหารตนด้วยการ พึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ การบริหารตนด้วยการประหยัดและเก็บออม และการบริหาร ตนด้วยการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา โดยมีรายละเอียดของรายด้าน ดังนี้

สภาพการบริหารตนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พระนครศรีอยุธยา ด้านการบริหารตนด้วยการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีระดับมากที่สุดถึงข้อสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และผู้อื่น ผู้บริหารสถานศึกษามีความวิริยะ อุตสาหะ ในงานหน้าที่ความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษามีความอดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหา อุปสรรค และ ผู้บริหารสถานศึกษามีความตั้งใจที่จะทำงานในหน้าที่ให้ได้รับความสำเร็จด้วยตนเอง

สภาพการบริหารตนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พระนครศรีอยุธยา ด้านการบริหารตนด้วยการประหยัดและเก็บออม ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีระดับมากที่สุดถึงข้อสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจักใช้ทรัพย์สิน ของทางราชการให้เป็นประโยชน์และประหยัด ผู้บริหารสถานศึกษารู้จักมัธยัสถ์และเก็บออมเพื่อสร้างฐานะ ตนเองและครอบครัว ผู้บริหารสถานศึกษารู้จักใช้จ่ายตามควรแห่งฐานะ และผู้บริหารสถานศึกษารู้จักดูแล บำรุง และรักษาทรัพย์สินของตนเองและส่วนรวม

สภาพการบริหารตนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พระนครศรีอยุธยา ด้านการบริหารตนด้วยการรักษาระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ในภาพรวมมีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีระดับมากที่สุดถึงข้อสุดท้าย คือ ผู้บริหาร สถานศึกษาประพฤติและปฏิบัติตนอันอาจเป็นตัวอย่างแก่บุคคลโดยทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ตรงต่อ เวลา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้รักษาและปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมายที่กำหนดไว้ และผู้บริหาร สถานศึกษาเชื่อฟังและให้ความเคารพต่อผู้บังคับบัญชา

สภาพการบริหารตนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พระนครศรีอยุธยา ด้านการบริหารตนด้วยการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีระดับมากที่สุดถึงข้อสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษามี ความซื่อสัตย์ สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น ผู้บริหารสถานศึกษาละเว้นต่อการประพฤติชั่วและไม่ลุ่มหลงอบายมุข ผู้บริหารสถานศึกษาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และผู้บริหารสถานศึกษามีความเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารีต่อบุคคลอื่นโดยทั่วไป

สภาพการบริหารตนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พระนครศรีอยุธยา ด้านการบริหารตนด้วยการมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีระดับมากที่สุดถึงข้อ สุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าร่วมในศาสนกิจและทำนุบำรุงศาสนา ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็น พลเมืองดี เช่น ป้องกันประเทศ เสียภาษี เคารพกฎหมาย เป็นต้น ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน ระบอบประชาธิปไตย และปฏิบัติตามนโยบายของทางราชการและรัฐบาล และผู้บริหารสถานศึกษามีความ จงรักภักดีและเทิดทูนในสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามพระบรมราโชวาท หรือเข้า ร่วมพิธีในโอกาสสำคัญอย่างสม่ำเสมอ เป็นกิจวัตรปกติ เป็นต้น

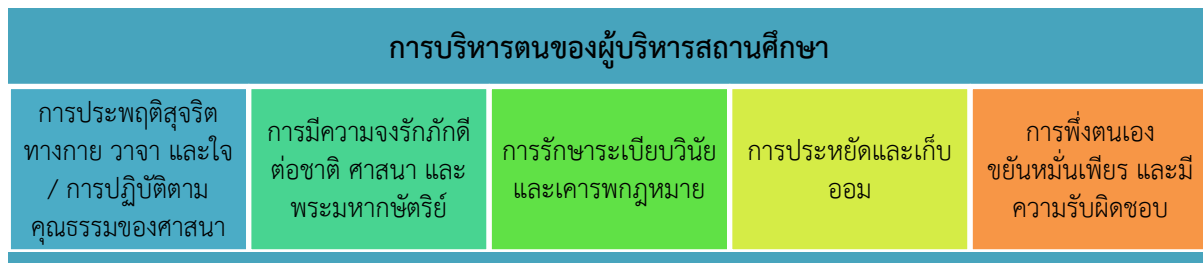
อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยมาเพื่ออภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารตนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ การบริหารตนด้วยการรักษาระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย การบริหารตนด้วยความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การบริหารตนด้วยการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ การบริหารตนด้วยการประหยัดและเก็บออม และการบริหารตนด้วยการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา ซึ่งผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีหลักการบริหารตนเองได้เป็นอย่างดีเป็นประจำอยู่แล้ว ทั้งการปฏิบัติตนตามระเบียบวินัยราชการและทั้งการนำหลักคุณธรรมจริยธรรมหรือหลักธรรมในพระพุทธศาสนาเข้ามาปฏิบัติในชีวิตประจำวันจึงส่งผลให้ผลการวิจัยมีผลดังที่ปรากฏ สอดคล้องกับแนวคิดของพระศรีคัมภีร์ญาณ (สมจินต์ สมมาปญโญ/วันจันทร์) (2559) ที่ได้กล่าวไว้ว่า หลักการบริหารตนของนักบริหารในโลกตะวันตกยุคใหม่ ในยุคที่อุตสาหกรรมเฟื่องฟูจนเกิดองค์กรทางธุรกิจขนาดใหญ่ เห็นได้ชัดว่าใช้ 2 แนวทางคือ 1) คือใช้แนวคิดทฤษฎีการบริหารทั่วไปที่มีผู้คิดค้นเอาไว้ก่อนแล้วหรือคิดค้นขึ้นมาด้วยตัวเองในภายหลัง 2) ใช้แนวคิดทฤษฎีด้านอื่นๆ เข้ามาเสริม เช่น ด้านจิตวิทยา ด้านสังคมวิทยา แต่ในปัจจุบันเมื่อเทคโนโลยีได้รับการพัฒนาขึ้นมา มากพร้อมกับการเกิดขึ้นของสารสนเทศที่เหลือนั้น ทำให้นักบริหารได้เพิ่มแนวทางที่ 3 เข้ามาเสริม นั่นคือแนวคิดด้านปรัชญาและศาสนา โดยวิธีการนำเอาบางแง่มุมของแนวคิดทฤษฎีนั้นๆ เข้ามาเสริมเติมเต็มจุดด้อยหรือจุดที่แนวคิดทฤษฎีการบริหารยังมีปัญหาอยู่ รวมถึงสอดคล้องกับผลการวิจัยของอนุสรณ์ ยกให้ (2549) ที่ผลการวิจัยพบว่า ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษานั้น การบริหารตน คือ การเป็นต้นแบบที่ดี องค์กรประกอบที่เป็นกิจกรรมการบริหารด้านนี้ ได้แก่ การเรียนรู้จากการทำงานเพื่อสร้างทักษะการบริหาร การเรียนรู้จากความผิดพลาดเพื่อสร้างความรับผิดชอบ การเรียนรู้จากคนอื่นเพื่อสร้างบุคลิกภาพ และการเรียนรู้จากการฝึกอบรมเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ สอดคล้องกับแนวคิดของสมศักดิ์ บุญปู (2557) ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริหารการศึกษาเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการที่จะทำให้การจัดการศึกษาได้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องรู้จักบูรณาการพุทธศาสตร์กับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อเป็นพลังอำนาจเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารสถานศึกษายุคใหม่ จึงควรมีการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการบริหารทั่วไป คือ การบริหารตน โดยมีแนวทางการบูรณาการพุทธธรรมกับหลักการบริหารทั่วไป คือ การบริหารตน ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารตน ด้วยการมีกำลังปัญญา การทำงานด้วยสุจริตทางกาย วาจา และใจ อันจะทำให้การบริหารตนนั้นเป็นไปได้อย่างถูกต้อง และผู้บริหารสถานศึกษาควรรู้จักปฏิบัติต่อร่างกายของตนเอง รู้จักรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ พักผ่อนให้เพียงพอ และรู้จักการออกกำลังกายเป็นประจำสม่ำเสมอ เป็นต้น และสอดคล้องกับแนวคิดของพระครูปลัดสุวรรณ์ สิริวฑฺฒโก (อุกฤษโซค) และศุขภิญญา ศรีคำไทย (2562) ที่กล่าวว่า หลักการบริหารตนของผู้บริหารองค์การเป็นการนำหลักการบริหารมาใช้ในการบริหารตนเองของผู้บริหาร ประกอบด้วย การเรียนรู้จากการทำงาน การรักษาสุขภาพ การทำงานอย่างมีความสุข ความมีจิตใจที่เข้มแข็งมั่นคง การควบคุมตนเอง การมีวิสัยทัศน์ ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การประหยัดและเก็บออม การรักษาระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา และการมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้เป็นการบริหารตนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พระนครศรีอยุธยา อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยการนำหลักการบริหารตนที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้ประยุกต์เข้ากับการบริหารปัจจุบันนำสู่การบูรณาการ โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้มีหลักการบริหารตนที่มีทั้งศาสตร์และศิลปะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วม มีหลักการบริหารตนของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ประการ ได้แก่ 1) การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ 2) การประหยัดและเก็บออม 3) การรักษาระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย 4) การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา 5) การมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารการศึกษาควรนำการบูรณาการหลักพระพุทธศาสนากับหลักการบริหารตน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการทำงานด้วยสุจริตทางกาย วาจา และใจ สรุปล่องค์ความรู้การวิจัย ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการบริหารตนด้วยการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ กระทรวงศึกษาธิการควรมีการอบรมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้มีความตั้งใจที่จะทำงานในหน้าที่ให้ได้รับความสำเร็จด้วยตนเองมากขึ้น

1.2 ด้านการบริหารตนด้วยการประหยัดและเก็บออม กระทรวงศึกษาธิการควรมีการอบรมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้รู้จักดูแล บำรุง และรักษาทรัพย์สินของตนเองและส่วนรวม

1.3 ด้านการบริหารตนด้วยการรักษาระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย กระทรวงศึกษาธิการควรมีการอบรมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้เชื่อฟังและให้ความเคารพต่อผู้บังคับบัญชา

1.4 ด้านการบริหารตนด้วยการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา กระทรวงศึกษาธิการควรมีการอบรมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้มีความเมตตากรุณาโอบอ้อมอารีต่อบุคคลอื่นโดยทั่วไป

1.5 ด้านการบริหารตนด้วยการมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ กระทรวงศึกษาธิการควรมีการอบรมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้มีความจงรักภักดีและเทิดทูนในสถาบันพระมหากษัตริย์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารตนตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารตนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ทิพย์มงคล ปิสาเยโส. (2559). ศึกษาแนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักภาวะนา 4 ของผู้บริหารโรงเรียนวิถิพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2552). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: บิสนิเนสอาร์แอนด์ดี.
- นิพนธ์ กิनावงศ์, (2543). หลักการบริหารการศึกษา. พิษณุโลก : ตรีภูลไทย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2558). วิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.
- พระครูปลัดสุวรรณี สิริวฑฒโก (อุกฤษโซค) และศุขภิญญา ศรีคำไทย. (2562). การบริหารตนตามแนวพุทธธรรมเพื่อบริหารองค์การทางการศึกษา. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 6(3). 266-277.
- พระครูสุนทรสุวรรณาการ (ประทีป สุเมโธ). (2559). รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการรองตนตามหลักปัญญา 3 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาคุชฉีนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุชฉีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระศรีคัมภีร์ญาณ (สมจินต์ สัมมาปัญญา/วันจันทร์), (2559). บูรณาการพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างพลังบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มานิต มานิตเจริญ, (2519). พจนานุกรมไทย. กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น.
- สมศักดิ์ บุญปุ. (2557). พลธรรม: พลังอำนาจเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 1(2). 1-12.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (นนทบุรี-พระนครศรีอยุธยา), (2562). ข้อมูลสารสนเทศ ปีการศึกษา 2562 สพม. 3. แหล่งที่มา <http://www.secondary3.go.th/main/news/7752.html> สืบค้นเมื่อ 10 มิ.ย. 2562.
- อนุสรณ์ ยกให้. (2549). การนำเสนอรูปแบบการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุชฉีนิพนธ์การศึกษาดุชฉีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement. 30(3). 607-610.